

## Kaip elgtis gavus įtartinę siuntinį ar voką?

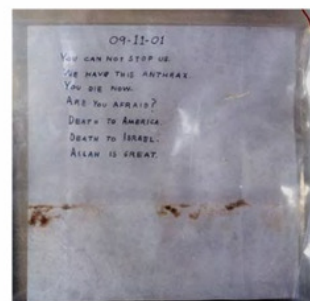
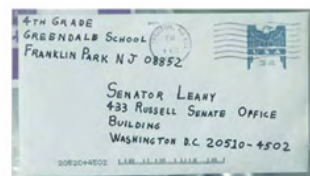
### Pavyzdžiai

Po teroristinio išpuolio 2001 m. rugsėjo 11 d. JAV, daugelis organizacijų sulaukė paštu atsiųstų siuntinių ar vokų su juodligės milteliais ar kitomis pavojingomis medžiagomis. Dauguma grasinimų buvo nepagrįsti, tačiau jų ištyrimas reikalauja dėmesio bei atsargumo.

2001 m. spalio mėn. nustatytas pirmasis inhaliacinės juodligės atvejis kaip bioterorizmo pasekmė Floridoje. Vėliau tą patį mėnesį užregistruotos kelios juodligės atakos federaliniuose pastatuose Vašingtone.

Lietuvoje buvo nustatyti 152 atvejai, kai buvo siuntinėjami neaiškios kilmės milteliai.

*Būkite atsargūs su įtartinais siuntiniais ir vokais! Juose gali būti biologinių, cheminių ar radiologinių agentų, kurie gali kelti pavojų žmonių gyvybei.*



### Įtartinių siuntinių ir vokų požymius galima suskirstyti į 3 kategorijas:

#### *1. Netinkamas ar neįprastas ženklavimas:*

- Pernelyg didelės pašto išlaidos, užklijuota pernelyg daug pašto mokes ženklių;
- Nėra pašto spaudo ir kitų standartinių skiriamųjų ženklų;
- Ranka rašytas ar prastai išspausdintas adresas;
- Neteisingas užrašas;
- Rašybos klaidos žodžiuose;
- Iškirptos ir priklijuotos spausdintos raidės;
- Klaidingas arba Jums nežinomas siuntėjo adresas, jis neįskaitomas arba jo visai nėra;
- Neadresuotas konkrečiam asmeniui;
- Užrašas „personalinis“, „konfidencialus“, „įteikti asmeniškai“, „atidaryti čia“, „Juodligė“, „neperšviesti rentgeno spinduliais“ ir pan.;
- Grasinantis užrašas, skirtas Jums asmeniškai arba Jūsų įstaigai, įstaigos darbuotojams (dažniausiai rašytas ranka);
- Pašto antspaudas parodo miestą ar šalį, kuris neatitinka atgalinio adreso.

#### *2. Išoriniai požymiai:*

- Jaučiami birūs milteliai viduje ar jie net matosi ant siuntinio ar voko;
- Išteptas riebalų dėmėmis, išblukęs ar pakeitęs spalvą, sklinda neįprastas (įtartinas) kvapas;
- Kreivas, netolygus, grublėtas siuntinys ar vokas, nestandartinė voko ar siuntinio forma;
- Per daug apsauginių priemonių, tokių kaip izoliacinė juosta, virvė;

#### *3. Kiti įtartini požymiai:*

- Neįprastas pašto siuntos dydis ar svoris atsižvelgiant į jos dydį;
- Kyšo laidai ar aliuminio folija;
- Tiksėjimo garsas.

## Ką daryti gavus įtartina laišką ar siuntinį?

- 1 Atsargiai laikyti rankose  
Nepurtyti
- 2 Atidėti voką saugiai  
į šalį
- 3 Neatplėšti, neuostyti  
ir neragauti
- 4 Laikyti įtartinu!  
Skambinti tel. 112



Per daug apsauginių priemonių:  
lipnios juostos, virvės

Riebalų dėmės, išblukusi ar  
pasikeitusi spalva,  
susikristalizavęs popierius

Rašybos klaidos žodžiuose  
Neteisingas adresas ar  
užrašas

Kyšantys laidai

Kreivas, netolygus,  
grublėtas vokas

Kietas, stambus ar  
storas

Keistas kvapas

Nurodytas neteisingas adresas  
ar adresas



Nėra atgalinio adreso  
Ribotas žymėjimas

Gali būti atsiųstas iš  
užsienio  
Per didelės pašto  
išlaidos

### Kaip atidaryti arba atplėšti siuntinį ar voką:

- Pagal minėtus požymius peržiūrėkite, ar nėra įtartinų vokų ar siuntinių;
- Atidarykite arba atplėškite vokus ar siuntinius jų atidarymui skirtais įrankiais ar kitais būdais taip, kad kuo mažiau būtų pažeistas voko ar siuntinio turinys;
- Atidarykite arba atplėškite vokus ar siuntinius naudodami kuo mažiau judesių;
- Nepūskite burna oro į vokus, nepurtykite jų ir niekur neišpilkite vokų turinio;
- Atidarydami vokus ar siuntinius, laikykite juos kuo toliau nuo nosies bei burnos;
- Po vokų ar siuntinių tvarkymo nusiplaukite rankas.



### Gavus įtartina siuntinį ar voką:

1. IŠLIKITE RAMŪS!
2. Nekratykite, nepurtykite ir neišbarstykite įtartinio voko ar paketo turinio;
3. Užsidėkite apsaugines pirštines;
4. Įtartina siuntinį ar voką įdėkite į polietileno maišelį ar į kitokią talpą, kad nepasklistų turinys;
5. Jeigu neturite jokios kitokios talpos, tai įtartina siuntinį ar voką suvyniokite į pvz.: rūbus, popierių, įdėkite į šiuokšlių dėžę ir pan., šios apsaugos nenuimkite;
6. Jeigu voko ar siuntinio turinys išsibarstė, jokių būdu nelieskite ir nevalykite! Uždenkite išsiliejusius miltelius rūbais, popieriumi, laikraščiu, šiuokšliadeže ir pan., tik jų neišmeskite;

7. Tada palikite patalpą ir sandariai uždarykite duris bei langus, išjunkite pastato oro vėdinimo ar kondicionavimo sistemas arba aptverkite vietovę, kur buvo rastas įtartinas siuntinys ar vokas, kad neitų pašaliniai asmenys;

8. Nusiplaukite rankas su muilu ir vandeniu, kad užkirstumėte bet kokių miltelių patekimą ant veido;

9. Jei esate darbovietėje, praneškite savo įstaigos vadovui (tiesioginiam viršininkui) apie savo įtarimą ir skambinkite pagalbos telefonu **112**. Jokiu būdu patys negabenkite siuntinio ar voko policijai ar sveikatos priežiūros institucijai! Taip pat neišvykite kol negavote specialistų leidimo;

10. Nusirenkite užterštus drabužius ir juos sudėkite į polietileninį maišą ar į kitą indą, kuri būtų galima užsandarinti. Maišas su rūbais turi būti atiduotas atsakingiems asmenims tinkamam apdorojimui;

11. Kuo greičiau nusiprauskite po dušu su muilu ir vandeniu. Jokiu būdu odos nevalykite balikliu (chlorkalkėmis) ar kitomis dezinfekcinėmis priemonėmis;

12. Sudarykite sąrašą visų žmonių, buvusių kambaryje ar vietovėje, kur rastas įtartinas siuntinys ar vokas. Atiduokite šį sąrašą atvykusiems specialistams dėl tolimesnių tyrimų bei konsultacijų;

13. Jei esate namie, praneškite apie įvykį policijai, paskambinkite bendruoju pagalbos telefonu **112**, specialistai Jums nurodys kaip elgtis;

14. Vykdykite visus specialistų nurodymus!

15. Pajutus sveikatos sutrikimus, tokius kaip akių ašarojimas, dirginimas, kosulys, odos dirginimas, kuo skubiau kreipkitės į medikus.



#### **Išskirtinis cheminių medžiagų kvapas bei išvaizda:**

<b>Medžiaga</b>	<b>Medžiagos tipas</b>	<b>Kvapas ir išvaizda</b>
Zarinas	Nervinis	Bespalvis, bekvapis skystis
Tabūnas	Nervinis	Bespalvis, šiek tiek rudos spalvos skystis, turintis silpną vaisių ar kartaus migdolo kvapą
VX	Nervinis	Bekvapis, gintarinės spalvos aliejinis skystis
Garstyčios	Sukeliantis pūsleles / pūsles	Bespalvis, šiek tiek gintarinės spalvos aliejinis skystis, česnakų ar krienių kvapas
Azoto garstyčios	Sukeliantis pūsleles / pūsles	Tamsus, žuvies, vaisių arba bekvapis skystis

Informaciją parengė  
Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras

Tel. (8 5) 261 98 88

Faks. (8 5) 231 4436 (darbo metu)

(8 5) 262 1962 (ne darbo metu)

El.p.: [essc\\_bud@sam.lt](mailto:essc_bud@sam.lt)

[www.essc.sam.lt](http://www.essc.sam.lt)